

Izhaja
vsak četrtek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilo koroških Slovencev

Velja
za Avstro-Ogrsko . . . K 6.—
» Nemčijo » 7.50
» ostalo inozemstvo . . . » 9.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 16 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsa kokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave ter za oglase med besedilom po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravištvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir« v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnohranični račun št. 96.232.

Leto XXXVII.

Celovec, 27. septembra 1918.

Št. 39.

Današnja številka obsega 6 strani.

Brez naroda.

Na Dunaju in v Budimpešti so dobili urne noge. Grof Tisza se je vozil po Hrvatskem in v Bosni, da poizve, kaj menijo hrvatski in srbski politiki o Jugoslaviji. Vrnil se je v Budimpešto, odkoder bo diktiral, kako naj se reši jugoslovansko vprašanje; saj na Dunaju itak ne vedo, kaj naj ukrenejo. Vedó samo to, da se mora naše vprašanje rešiti pred mirovnim kongresom.

Čudna usoda! Več kakor deset let pred vojsko smo prepričevali dunajske vlade, da je jugoslovansko vprašanje nujno in da ni nič manj važno kakor sprava med Čehi in Nemci. To je pridigovala vsa slovenska javnost tudi med svetovno vojsko, toda niti na Dunaju niti v Budimpešti se za to niso zmenili.

Tisza je napravil načrt: Napraviti hoče »veliko« Hrvatsko — brez Slovencev, Bosno in Hercegovino bi pa priklopil k Ogrski, Dalmacijo pa bi priklopil menda k »veliki« Hrvatski. Slovenci bi dobili neko autonomijo (samoupravo), ki bi jo Nemci čez par let zopet vzeli, češ da ne more živeti. To je tisti »velikanski« načrt, s katerim hočejo rešiti najvažnejše vprašanje v državi.

Kaj pa pravimo k temu Jugoslovani? Slovencev nihče ni vprašal, in če bi nas, bi dobil odgovor: Slovenci, Hrvati in Srbi spadamo skupaj. Le taka Jugoslavija bi imela življenjsko moč in lepo bodočnost.

Tisza pravi, da se mora bosensko vprašanje rešiti v sporazumu z Bosanci. Kako si to predstavlja? Vprašal je v Bosni par ljudi, ki imajo za seboj 50 pristašev, in ti naj predstavljajo voljo Srbov, Hrvatov in moslimov v Bosni. To naj bi bila — samoodločba srbo-hrvatskega naroda v Bosni.

Kako pa hočejo ta svoj načrt izvršiti? Morda še sami niso na jasnem! Toda gotovo je, da ga v nameravanem smislu enkrat za vselej ne bodo mogli rešiti, ker v tako rešitev Slovenci, Hrvati in Srbi nikdar ne bomo privolili! Zato ni na to misliti, da bi potom ustave, potom državnega zbora bila taka rešitev mogoča.

Morda pa mislijo na oktroà, na rešitev tega vprašanja s § 14. Vlada bi rekla: Tako-le bo znanaprej, vi narodi pa morate biti zadovoljni!

Napol oficjelno se je poročalo, da ima Hussarek le nalogo pripraviti pot drugemu. Že pred Hussarekom se je imenoval Bardolf, torej vojak, ki ima močno pest.

Bodi, kakor hoče. Eno si naj naša vlada dobro zapomni! Jugoslavija pride, naj še tako poskušajo s preživeliimi antonomijami narodov, ki živé na kompaktnem ozemlju! Proti volji narodov, za katerih kožo barantajo, ne bo ničesar trajno držalo. To jamči svetovni tok, ki se tudi pred našimi durmi ne bo ustavil.

Politični pregled.

Odgovor na mirovno noto.

Antanta je mirovni predlog našega zunanjega ministra Buriana odklonila. Angleški zunanji minister Balfour je odgovoril le za svojo osebo pri — zajutrkju, ki ga je dal kolonijalni zavod časnikarjem. Dejal je: »Tekom zadnjih štiri let niso Nemci prišli s predlogi, ki bi jih bilo mogoče označiti za mirovne predloge. Kolikor se spominjam, nismo dobili nikdar konkretnega (jasnega) predloga o pogojih, pod katerimi bi hoteli Nemci skleniti mir.« Nadalje je dejal, da nič ne pomaga zapirati diplomate v kamrice, dokler bruhajo na frontah topovi in dokler se armade v krvavih bitkah borijo na življenje in smrt.

Amerika je podala sledečo službeno izjavo, podpisano od tajnika za zunanje zadeve Lansinga: Od predsednika Wilsona sem pooblaščen sporočiti, da se bo glasil odgovor ameriške vlade na avstro-ogrsko noto tako-le: Vlada Združenih držav je mnenja, da more dati samo en odgovor na predlog avstro-ogrskje vlade glede formalne konference bojujočih se strank. Že ponovno in odkrito je sporočila ameriška vlada pogoje, ki jih smatrajo Zedinjene države za podlago mirovne možnosti. Zato ne more sprejeti predloga, da se vrši konferenca o zadevi, v kateri je že jasno označila svoje stališče.

Francoski ministrski predsednik je na mirovni predlog odgovoril v seji francoskega senata med velikanskim aplavzom: V zadnjem času začjenja prepadena Nemčija pojmiti, kakšne ljudi ima pred seboj. Naši sinovi so na delu, da končajo ogromno delo, ki so je začeli njihovi očetjé. Francija se ne bori osamljena za pravičnost. Bratski narodi bodo skupno izvajali zadnjo zmago za človeške pravice. Sovražnik mora razumeti, da med zločinom in pravico ni pogajanj. Mi iščemo samo pravičen in trajen mir. Clemenceau je končal: Na noge, sinovi domovine! Dovršite osvoboditev narodov iz verig nečistega nasilja. Na noge do brezmadežnega miru! Cela Francija, vse misleče človeštvo je z Vami!

Tudi Italija je predlog odklonila kot predlog, ki je samo navidezni predlog za mirovna pogajanja brez resnične vsebine in brez verjetnosti, da bi imel praktičen uspeh. Nedavne izjave nemških in avstro-ogrskih državnikov vztrajajo še vedno na krivičnih mirovnihih pogodbah, sklenjenih v Brestu Litovskem in v Bukarešti. Antanta in Združene države so že dovolj označile svojo iskreno željo po pravičnem miru in obenem tudi glavne

temelje, na katerih naj se ta mir zgradi. O teh avstro-ogrskja nota molči.

Kaj hočejo z Bosno?

„N. Fr. Presse“ poroča, da Madjari ne nameravajo priklopiti Bosne Madjarski, da bi izgubila vsako samostojnost, ampak bi dobila samostojno upravo; do Ogerske bi bila v takem razmerju kakor je sedaj Hrvatska in Slavonija. Za Hrvatsko bi se ustava razširila. Tako bi ostala Bosna od Hrvatske ločena.

Dr. Sommeregger o našem vprašanju.

Dr. Sommeregger je v K. T. objavil dva članka, v katerih precej treznejše sodi o jugoslovanskem vprašanju kakor drugi koroški Nemci. V članku »pred rešitvijo jugoslovanskega vprašanja« piše: »Nasproti na globoko segajočemu delovanju nasprotnikov naši nemški politiki čestokrat niso v vprašanje globlje prodrli, kakor da je označeno za „hecarijo“. S tako nevednostjo, da ne rečem neumnostjo, se pri nas obravnavajo taka vprašanja, ki so mednarodnega pomena.« Kajpak da dr. Sommeregger ne stoji na našem stališču in bi nam privoščil le »gotovo mero narodne autonomije« (samostojnosti). Z vojaškim absolutizmom pa, pravi, in z radikalnonacionalnimi recepti se Avstrija ne da vladati. Stare razmere so mrtve, vojska jih je razbila. Žal pa so še vedno ljudje, ki tega nočejo uvideti. Ne žalujemo po preteklosti, ki se nikdar več ne povrne, marveč skrbimo za težko bodočnost.« Pa tudi dr. Sommeregger bo moral svoj program glede Jugoslavije revidirati, če ne bo tudi on prišel z boljšim spoznanjem prepozno. Čudno! Naš Nemci nikdar ne razumejo, pa čez leta prihajajo vedno bliže našemu stališču, pa vedno prepozno.

„Freie Stimmen“ zopet hujskajo.

Češki časnikar Strakaty je imel razgovor z našim urednikom in je ta razgovor objavil v »Videnskem Denniku«. „Fr. St.“ se vsled tega kar penijo in so objavile notico »vom Hetzer Smodej«. Kajpak so ga naslikale kot panslavističnega hujskača in kažejo na nemškutarško deputacijo pred cesarjem, češ da so ti »poklicani zastopniki koroških Slovencev« odločno odklonili deklaracijsko politiko Jugoslovanov. Kdo bi se ne smejal takim nerodnim domišljijam, da so ljudje kakor Lutschounig, Scherian iz Mostiča, ukovski župan Ehrlich in drugi, ki so se pri ljudskem štetju vpisali za Nemce, — »poklicani zastopniki koroških Slovencev«! „Fr. St.“ hočejo ostati v svojem nespametnem radikalizmu do svojega konca dosledne! Samo to jim svetujemo, da s svojo brezmejno hujskarijo proti politično neljubim osebam prenehajo. Naš urednik se grožnjam dejanskega napada ne bo umaknil! „Fr. St.“ pozivajo namreč na poboj z besedami: »Hujskač Smodej naj vendar že strese z nog celovski prah in naj ne preizkuša še nadalje tako hudo potrpežljivosti nemškega prebivalstva!« Celovško prebivalstvo je sito Lacknerjevih pozivov v štimcah in Volksratovega priveska. Čez sedem let vse prav pride, pravijo, sedaj pa, ko čas tako hitro poteka in se razmere bežno izpreminjajo, bo prišlo še prej prav!

Slovenski socialisti na Koroškem

so imeli 15. t. m. v Celovcu posvet. Postavili so se na stališče samoodločbe narodov, želeči, da zavlada povsod enakopravnost. Pozdravili so sklepe nemških socialnih demokratov iz alpskih dežel v Zell am See.

Za nadaljevanje vojske.

„Deutsche Zeitung“, glasilo Vsenemcev, je objavila članek, v katerem piše: Če sklène Nemčija danes mir, bodo znašali letni izdatki države v mirnem času 21 1/2 milijarde. To se pravi, da bodo morali nemški davkoplačevalci plačevati na-

mesto dosedanjih 13 % svojih dohodkov, v bodoče 60 % dohodkov za davke. To pomeni nadalje notranji polom nemške države in izgubo vsega zunanega kredita. „Deutsche Ztg.“ zahteva, da se vojska z odločnostjo nadaljuje, da bo mogoče od sovražnikov izsiliti veliko vojno odškodnino in okrepiti gospodarsko moč Nemčije. Mir v sedanjih razmerah bi pomenil samomor Nemčije. — Vsenemci se torej še niso spametovali. Kakšni odgovori prihajajo vsled tega od sovražnikov na mirovne predloge Avstro-Ogrske, žal vidimo.

Vojska.

Italijanska ofenziva. — Umik Turkov.

16. septembra so Italijani začeli ofenzivo. Po silnem artiljerijskem ognju so napadli med Brento in goro Solarolo, zahodno od Piave. Po besnem boju so se morali umakniti. Od tega dne na laški fronti neprenehoma grmi. „N. Fr. Presse“ poroča, da imajo Italijani v prostoru med Sette Comuni in ob izlivu Piave pet armad, močnih skupaj kakih 800.000 mož. Zdi se pa, da je ta številka prenizka.

S tem, da so Italijani začeli ofenzivo proti Tirolski, priznavajo, da je bila njihova taktika v prejšnjih letih zagrešena. Rojila sta jim po glavi samo Trst in Gorica; zato so prodirali v to smer, ne da bi si bili dovolj zavarovali bok in hrbet s tirolske strani. Dosegli dosedaj po naših poročilih niso ničesar. Kljub temu pa njihove ofenzive ni smatrati za končano, marveč se bode morda še par tednov nadaljevala. Na gorah pa de tuda zgodaj sneg, včasih že začetkom oktobra, in potem na velike boje v tistih višinah ni misliti. V vojski človek ne sme prerokovati, ker so uspehi odvisni od toliko slučajev, ki jih je težko prej uganiti. Pa če bi računali po preteklosti, bi dvomili, če bo ofenziva proti Tirolam imela večjih uspehov; je precej pozna. Vsekako bo pa teklo mnogo naše dragocene krvi.

Na Francoskem se vršijo ob Hindenburgovi črti zelo vroči boji. Nemci vedó, kaj tam branijo in delajo silne protinapade. Najhujši boji se vršijo za Kambré. Pri Moevre so jih Nemci ustavili in jim iztrgali ta kraj 17. t. m. Še-le v noči od 19. na 20. t. m. so ga Angleži zopet osvojili. Silni boji se vršijo tudi pri Epehi in Guskuru. Vendar so Angleži še nekoliko napredovali, tudi južno-vzhodno od Iperna.

Veliki boji se vršijo v Sveti deželi, kjer so začeli Angleži z ofenzivo. Turki poročajo, da se po načrtu in v redu umikajo, Angleži pa poročajo, da so povsod zlomili turški odpor razen na levem turškem krilu v Jordanovi dolini. Angleži so zasedli Nazaret. Na angleški strani se bojujejo tudi čete arabskega kralja iz Hedže. Ujeli so 8000 mož in zaplenili 100 topov.

Tudi v Macedoniji so se vneli boji med Črno in Vardarjem, kjer so francoske čete napredovale. Z Grki vred so ujele 5000 mož in vplenile nad 80 topov. Pri Doiranu operirajo angleške in grške čete, najtežje boje z Bolgari je pa imela srbska armada. Bolgari se zelo hrabro branijo. Umaknili so se na novo črto južno od Prilepa in severno od Doirana.

Dnevne vesti.

Duhovniške vesti. G. Jožef Zedisch nig, kaplan pri mestni župniji Št. Ilj v Celovcu, je prezentiran na župnijo Trebnje; njegov tovariš, g. Jožef Czermak, pa za vikarja in kanonika v Brežah. G. Zedisch nig je pred odhodom iz Celovca nevarno zbolel na vnetju grla in srca. Nahaja se v sanatoriju „Marija pomagaj“ in se mu obrača na bolje. Za mestna kaplana pri Št. Ilju v Celovcu sta imenovana gg. Tom. Schrie fl, kaplan v Trgu, in Jos. Hofman, kaplan v Zagorici. Na slepiču je bil operiran v sanatoriju „Marija pomagaj“ v Celovcu g. župnik Avgust Križaj iz Guštanja. Operacija se je dobro posrečila.

Narodni svet za Koroško. V četrtek, dne 19. t. m. se je v Celovcu pod predsedstvom dr. Koroška ustanovil pokrajinski odsek N. S. za Koroško. Po ustanovitvi se je razvil razgovor o narodnostnih in gospodarskih vprašanjih na Koroškem, katerega so se udeležili najodličnejši zaupniki slovenskega koroškega ljudstva.

Dr. Korošec v Celovcu. Povodom ustanovitve pokrajinskega odseka N. S. za Koroško se je mudil v četrtek, 19. t. m., v Celovcu g. načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec. Živo se je zanimal za razmere v Celovcu in ob naši narodni meji. Še isti dan si je šel ogledat naš Rož, nakar se je odpeljal v Ljubljano. Deputacija celovških Slovencev mu je ob prihodu v Celovec priredila prisrčen sprejem.

Smrtna kosa. Dne 20. t. m. je umrl v Celovcu bivši pivovarnar Gustav Lochs, star 70 let. Pred nedavnim je bil prodal pivovarno.

Revizija Grafenauerjeve obsodbe. V soboto, dne 28. septembra, se vrši pred deželnim sodiščem v Gradcu revizija obsodbe g. posl. Grafenauerja. O poteku bomo poročali.

„Goriška Straža.“ Dne 19. septembra t. l. je začel v Gorici izhajati tednik „Goriška Straža“ in velja do konca leta 6 K. Uprava je v Gorici, Gosposka ulica 4.

Na pomoč! Z ozirom na oglas v našem listu, v katerem tiskarna Družbe sv. Mohorja prosi slovenske kmetovalce, da ji prodajo za njeno osobje del svojih pridelkov, se obračamo na gg. poverjenike naše družbe, da blagovolijo po možnosti to akcijo podpirati.

Delavske zahteve pred pritožbeno komisijo. V torek, dne 25. t. m., je razsojevala pritožbeno komisija v Celovcu o raznih zahtevah in pritožbah rudarjev v Črni, Možici in na Lešah. Delavstvo v Črni in Možici je zahtevalo vsled draginje 100 % zvišanje plače in 50 % zvišanje draginskih doklad. Po zadnjem štrajku je Unija zvišala delavstvu plače samo za 33 ³/₁₀ %. Komisija je zahtevalo delavceev glede zvišanja plač odklonila, ker je Unija zvišala plače za 33 ³/₁₀ %, pač pa je razsodila, da jim gre povišanje doklad na 80 %. Glede odškodnine za stanovanja je razsodila, da imajo dobiti tisti delavci, ki ne dobivajo stanovanja, na mesec zato oženjeni 6 K, neoženjeni 3 K. Glede boja za § 1154 je razsodila, da ni kompetentna za generelno (splošno) razsodbo. Delavstvo s tako nizkim zvišanjem plač ob tej draginji ni in ne more biti zadovoljno.

Pošiljatve iz Romunije in Ukrajine. C. in kr. višje armadno poveljstvo in udeležene centralne oblasti so dovolile, da se smejo vojaki in civilisti, ki pripadajo armadi, iz zasedenih krajev v Romuniji in Ukrajini pošiljati domov živila v poštnih zabojih do 10 kilogramov brez omejitve glede števila teh zabojev. Poskrbljeno je, da bodo prišle te vojnopoštne pošiljatve neovirano v posest naslovljenecv. To pa ne ovira, da ne bi kontrolirali prejemnikov tudi glede teh na ta način dobljenih živil po splošnih predpisih glede prijave zaloga, dobivanja nakaznic itd.

Vojni album c. in kr. težkega topniškega polka št. 7, prej c. in kr. trdnjavski topniški polk št. 7 (sestavljeno iz trdnjaviških topniških bataljonov št. 8 in 10). Polk izda obširno ilustrirano spominsko knjigo. V interesu popolnosti tega spominskega dela se vabijo vsi pripadniki in prijatelji polka, častniki in moštvo ter njihove družine, k sodelovanju. Zbero se vsi junaški čini in doživljaji polkovih baterij od začetka vojne v Belgiji in Franciji, Srbiji, Romuniji, Rusiji, Italiji in Turčiji v težkih bojih do sedaj in od sedaj naprej in se izrazijo našim potomcem v spomin v obliki te knjige. Prosi se, da se pošljejo vsakovrstne fotografije, beležke iz dnevnikov, spise o činih in doživljajih polkovih pripadnikov in slike padlih tovarišev. Vsa na razpolago dana snov se po uporabi vrne nepoškodovana. Vsi častniki, ki so kdaj pripadali polku, se nujno prosijo, da pošljejo kratek opis svojega vojaškega službovanja, sedanji naslov in svojo sliko z lastnoročnim podpisom. Čisti dobiček je namenjen v korist vdovskemu in sirotinskemu skladu polka. Na vse dopise in vprašanja na naslov: C. in kr. težki topniški polk št. 7, oddelek vojni album, Dunaj, X./75, se takoj odgovori.

Guštanj. (Umrli) je dne 21. t. m. kmečki sin Janez Repotočnik pd. Konečnikov na Selovcu, star šele 3 leta. Pred par dnevi je bil še čvrst in zdrav. Žalostnim starišem naše sozalje!

Tolsti vrh pri Guštanju. Guštanjaska tovarna, ki sedaj počiva, koplje in lomi na Osiandrovem posestvu ob Meži kamenje. Drobnost kamenje in zemlja se odvaža v Mežo ob Osiandrovi strani, da bi nemški graščak napravil ob tej priliki cesto pod svojim gozdom. Če pride povodenj, bo to zemljo odnesla in bo Blatnikov in Vežjakov jez zasulo; če bo voda poplavela polje, bo to kamenje zasulo vse polje ob reki. Pri Slovincih oblast vse vidi, tukaj je pa slepa. Mora res priti Jugoslavija, da nas reši takih neznosnih razmer!
Sosed.

Kaj je vlada napravila iz slovenske občine. Iz Selovca pri Guštanju se poroča: Tolstovrška občina je trdo-slovenska občina, ki je imela tudi narodno zaveden občinski odbor, ki ga je vlada razpustila; vlada je izročila občino v nasprotno roke. Namesto dosedanjega občinskega tajnika je nastavila Slovincem nasprotnega nadučitelja. No, če bodo imeli pri občini veliko besedo Nemci Osiander, gospa Brundula, Gaiersberger ter Zeichen, tedaj bodo imeli kmalu vsi kmetje take gospodarske strehe, kakor jo ima g. Brundula na Krivogradovi kmetiji na Brdinjah. Tako skrbi vlada za Slovence, menda vse po § 19 državnega temeljnega zakona! V trdoslovenski občini slovenski občinski odbor razpustiti in občino izročiti Nemcem, taka je ravnopravnost pri nas na podlagi § 19, g. ministrijski predsednik!

Pokrče. (Umrli) je dne 16. t. m. v Vancivasi izreden mož, ki je vreden, da se ga posebej spominjamo. Jožef Jäger, stari oče velespoštovane Teljanove družine, je v 90. letu svoje starosti zatisnil trudne oči. Bil je najstarejši Radeckijev veteran v župniji. Služil je cesarju celih 9 let, 8 mesecev in 10 dni v burnih časih, daleč od svoje domovine brez odmora in dopusta. V vedno zvestem službovanju se je vojskoval proti Lahu leta 1849. In ko se je po tako dolgoletnih naporih in bojih spremenjen vrnil domov, ga domačini niso več spoznali. Rad in z nekim mladeniškim navdušenjem je vedno pripovedoval o očetu Radeckem in svojih vojnih doživljajih. In radi smo ga poslušali. Vsako mesto mu je bilo znano. Vsega se je s čudovito natančnostjo spominjal. In tudi sedanjo laško vojsko je z živahnim zanimanjem zasledoval. Nosil je jubilejno svetinjo in invalidne pokojnine dobival letnih 300 kron. Pa vsi prestani napor niso vklonili njegove jecklene narave. In zamenjal je puško s plugom. Hodil je tudi tu pot trdega dela. Iz nič se je povzpelo do uglednega gospodarja. Bil je umen in priden, pa tudi pošten gospodar, prav stare slovenske korenine, kakor jih je sedaj prav malo. Bil je vse: hlapec, kočar, trgovec, gostilničar, bučelar in kmet. Tržil je z vsem, posebno z živino, domačimi pridelki in bučelami. Pa ni hlepel za prevelikim bogastvom in ni iskal oderuških dobičkov. Poštenost mu je bila nad vse. Pač zlat nauk za sedanje čase. Sicer še vedno čil in zdrav, so mu zadnji čas začele pešati oči in noge. Kot dober katoličan je bil večkrat previden s sv. zakramenti in po kratki bolezni umrl, ko je ravno pred enim letom pokopal svojo tretjo ženo. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva. Naj počiva v miru!

Izobraževalno društvo v Globasnici priredi v nedeljo 29. kimavca t. l. ob 1/4. uri popoldan v prid dobrodelnih namenov igri „Posestrimi“ in „Doktor Vsezna!“ s petjem in deklamacijami ter vljudno vabi čislano občinstvo cele okolice na radovoljni poset. Po igri se sprejemajo novi člani, fantje in dekleta od 14. leta starosti kakor tudi odraščeni obojega spola.

Možica. (Na jaječo pojedino) vljudno vabimo tukajšnji delavci in delavke slavno velikovsko okrajno glavarstvo. G. Zimmerl ima pripravljenih 3000 jajc. Bila so tu nabrana oziroma sem poslana za nas stradajoče delavce, a mi se odločno za nje zahvaljujemo in radi drugim voščimo dober tek. Že pred dobrim mesecem se je potrudil g. Zimmerl in jajca vsa preiskal, a našel je komaj 400 še zdravih. Da bi vsaj te rešil za naše prazne želodce, jih je hotel prodajati. A okrajnemu glavarstvu se je zdelo potrebno uničiti še teh 400, in prišel je ukaz: pred 1. oktobrom se jajca ne smejo prodajati! Tedaj jih pa jejte sami, gospodje! Pa ne recite pozneje, če se bomo pritožili, da ste nas dobro preskrbeli!

Možica. (Močno „štrafane“) bodo vse kmetice in lastnice kur, ki ne bodo oddale jajc! Tako je že davno pred cerkvijo na znanje dal naš občinski sluga. Modre in usmiljene kmetice pa so jajca raje dale po poštenu ceni ubogim delavcem, namesto da bi jih nesle k trgovcu Zimmerlu. Po ukazu slavnega c. kr. okrajnega glavarstva morajo tam segniti do 1. oktobra, potem jih nam bodo šele privoščili. Zdaj pa vprašamo svojo zdravo pamet, kdo kazen bolj zasluži: vrle kmetice ali pa okrajno glavarstvo?

Možica. Hvala Bogu, da se je nekdo usmilil v „Miru“ tudi Možice! Saj veste, gosp. urednik, če se kuha kaša, se lahko prismođi, če je nihče ne zmeša. Tu pri nas se pa kuha na toliko strani, da bi človek v teh izgledovanih časih skoraj ne verjel: kaša za uradnike, delavce in kmete, za vojake in Lahe, za grofe in najemnike, socijaldemokraška in strokovna, nemčurska, in zraven še prav luštno vre tudi lonček z jugoslovansko. Za zadnjo se ne bojimo, meša jo 587 podpisov. Pa drugi, drugi! Ni bilo koga, da bi mešal, zato se je že marsikaj prismojenega skuhalo. Zdaj pa upamo, da bo pisatelj zadnjih novic in morebiti še kdo drugi večkrat prijel „kuhlo“ v roke in zmešal posebno tudi kašo za nas kmete. Malo smrdelo bo in marsikdo bo kihal, pa saj je to zdravo.

Možica. (Jugoslavija pred durmi!) Dve trgovini imamo srečni Možičarji, pa vendar smo bili dolgo časa celo brez vžigalic. Nikjer jih nisi mogel dobiti. Zdaj jih je pa naenkrat dosti, da jih še za nami mečejo. Če plačaš z debelim denarjem in nimaš drobiža, ti pa kar nasujejo škatljice vžigalic. Seveda so — Südmarkine. Ali jih vidiš, prebrisane tičke? Morajo dobro vedeti, da s tako robo kmalu ne bo več „kšefta“. Mi Slovinci pa še mislili nismo, da bi mogla biti Jugoslavija že tako blizu. Südmarka in naši trgovci pa so nas zdaj poučili.

Pilberk. Kaj lepo slavnost je obhajala Vinikova hiša na Belšaku na praznik Marijinega rojstva. Postavili so kot vojni spomenik nov, lep križ. Na Mali šmaren so g. dekan križ slovesno blagoslovili. — Na praznik Imena Marijinega je zadela Vinikovo rodbino velika nesreča. V tem hudem času pomanjkanja jim je poginilo naenkrat troje goved radi preobilo povžite detelje.

Dež za solncem mora biti,
za veseljem žalost priti!

Naše žrtve.

Melviče. (Drugo poročilo.) V torek dne 17. t. m. je došlo iz Belgrada žalostno brzozjavno poročilo, da je v tamošnji vojaški bolnišnici dne 16. t. m. umrl vojak Janez Weber pd. Blazičev na Rut, ki je služil pri lovskem bataljonu št. 8. Hitro ob izbruhu svetovne vojne je odrinil k vojakom in bil skoraj vedno na bojnem polju. Bojeval se je proti Rusom, pozneje proti Lahom. Za svojo hrabrost je bil večkrat odlikovan in postal poddesetnik. Z božjo pomočjo je bil obvarovan skozi štiri leta v najhujših bojih pred krogami in smrtjo. Ali kar krogel niso zamogle, storila je to bolezen v ušesu in glavi, ki je mlademu možu — bil je star 30 let — pretrgala nit življenja. Zapušča žalujočo mlado vdovo, dvoje malih otrok in od žalosti potrte stariše, brate in sestre, Bog naj bodi njihov tolažnik! Rajni je bil pošten krščanski mož, blagega značaja in zategadelj priljubljen pri vseh ljudeh. N. p. v m. tam doli na jugu! — Dne 14. sušca t. l. je bil na tukajšnjem pokopališču pokopan vojak Adam Simšič pd. Pavelnovc na Rut, ki je umrl na želodčni bolezni, katero bolezen si je nakupal pri vojaki. Ob njegovem grobu žalujejo vdova, štiri nedorasli otroci, stariši, brati in sestre. — Od jeseni lanskega leta se pogreša vojak Urban Grafenauer. Vsako poizvedovanje za njim je brezuspešno. — Od zadnje naše ofenzive proti Lahom se pogreša vojak Jakob Jost pd. Kovačev na Rut. Vsako povpraševanje za njim je zaman. — Spominjajte se tudi imenovitih vojakov pri sv. mašah, katere darujete vsak dan v slovenskem dijaškem domu v Celovcu za naše slovenske padle in umrle vojake.

Koroški gospodar.

Gospodarski položaj na Koroškem v jeseni 1918.

Dne 19. sept. se je zopet vršila pri deželni vladi v Celovcu seja gospodarskega sveta. Ta posvetovanja prihajajo vedno važnejša, in traja vojska še naprej, bodo nekako nadomestilo za deželni zbor. Ker je stvar tako pomembna, je v ta svet pozval deželni predsednik tudi zastopnike okrajnih gospodarskih svetov ter zastopnike delavcev in uradništva.

Dež. predsednik grof Lodron je najprej poročal o položaju sledeče: Od zadnje seje dne 10. avg. so se vršili izgredu v Beljaku. Taki izgredu nam položaja ne zboljšajo, nasprotno, uniči se, kar je še blaga. Upati je, da se take prikazni ne bodo več ponavljale. Priznati moramo, da so se izgredu vsled tega vršili, ker se je hotelo po brezmesnem tednu dati ljudem drago ogrsko meso. Ljudje ne vedo dosti, kako težek je položaj in naj deželni vladi in vnovčevalnici za živino preveč ne zamerijo, če hočete varčevati s klavno živino. Vlada je tedaj tudi nameravala, dati ljudem v poboljšek nekoliko več moke, ali v deželi se je dovažanje žita vsled deževja zapoznilo, od zunaj pa ni prišlo nič! O ogrskem mesu sodijo ljudje, da si ga pač ne morejo privoščiti, ker je predrago, in ker si ga mi ne moremo privoščiti, naj ga še drugi ne dobé. Zdej se je posrečilo pregovoriti armado, da ona vzame to drago meso in nam dovoli, da dežela zato da vojaštvu 220 glav živine manj, nego je bilo naročeno. Lansko jesen z moko nismo bili nič na boljšem, kakor letos, a imeli smo dosti mesa, zdej pa živine že hudo primanjkuje, vojaščina pa je zahteva več kakor lani. Vlada je v stiski zahtevala, da se močnejše pritegne Ogrska in se živina naroči iz Ukrajine. Menda se bo to zgodilo, ali dočasa, da se zadeva uredi, bo minilo nekaj časa, a ljudstvo medtem ne more stradati, in na fronto je treba misliti še naprej. Vojakov ne smemo pustiti stradati, če naj še naprej odvrčajo sovražnike od naših mej. Zdej moramo vzeti, kar se da iz dežele dobiti, četudi se vnovčevalnica ljudem hudo zameri.

Dne 18. je vnovčevalnica imela izredno zborovanje, na katerem se je obravnavalo o vprašanju, ali naj morebiti društvo rajši preneha? A v tem slučaju bo vojaščina začela sama rekvirirati in taka rekvizicija ne pozna več nobenih ozirov. Ko je minule dni bil deželni predsednik na Dunaju, se mu je posrečilo, že naročeno rekvizicijo še ustaviti. Zato je vnovčevalnica za prodajo živine sklenila, delovati še naprej.

V oskrbovanju z moko smo danes na tistem stališču kakor meseca marca. Polna kvota, ki jo ljudje zahtevajo, ni mogoča. Časniki so sicer poročali, da se v Gradcu in Dunaju izdaja polna kvota, a to ni res. Za zdej tudi ni upati, da bi se mogla v doglednem času dati polna kvota; pač pa bo mogoče dati priboljškov. Ko pride meseca oktobra brezmesni teden, se bo dala polna kvota moke, samo za božični čas. To obeta ministrstvo za prehrano, garantirati pa ne moremo, da se res izvrši. Položaj ni preslab, a ker le manjka moke, se mora skrbiti kvota.

Dovajanje mлека se je po letu zboljšalo. ker je pač bilo dosti krme, a neizogibno se bo dovoz meseca novembra zopet skrčil. Kaj naj počne deželna vlada? Ko bo manjkalo mleka, porečejo agrarci: zvišajte ceno! In če ceno zvišamo, porečejo konsumenti: Cene zvišujete, mleka pa je vedno manj.

Sena in slame se letos zahteva od dežele polovico več kakor lani. Lani je vojaščina zahtevala 148.000 met. stotov sena, letos 280.000! Govorilo se je pač, da je košnja na Koroškem bila letos jako bogata. Obrnili smo se ponovno na Dunaj, a do zdej se ni doseglo nič, vendar je še upanje, da se zahtevana množina sena vsaj nekoliko zniža.

Na divjačino se ljudje preveč zanašajo; domišljujejo si, da je jelenov bogve koliko. A število ni tako obilno in če se v revirju začne streljati, se divjačina splaši in poskrije ter pride le v nočni temi na pašo, da je lovec ne dobi pred oči. In da se to, kar se ustrelji, enakomerno porazdeli, se je napravil v Celovcu poseben urad: "Wildverwertungsstelle" (vnovčevalnica za divjačino). Ljudstvo naj se pa zaveda, da se pomanjkanju mesa ne bo odpomoglo, četudi ustrelimo zadnjega jelena.

Pridobivanje premoga je težavno. Bilo nam je obečano, da se Koroška s premogom zadostno preskrbi. A tudi ministru za javna dela ne moremo očitati, če je voda vdrla v Št. Štefanški premogovnik, kateri zdej stoji že tri mesece, pa bo še dalje časa počival. Do zdej je izpadlo že 500 vagonov premoga, ki bi ga imeli od tu dobiti. Zahtevalo se je od ministra, naj nam to izgubo nakaže od drugod, in obečalo se je, da bomo vsaj deloma od drugod odškodovani. Časniki so poročali, da je na naslov deželne vlade došlo 20 vagonov premoga, a od tega naši uradniki ali njihove rodbine niso dobili nič, to je šlo za zavode, zdravnike, lekarne in nekaj za uradnike drugih resortov. Zdej je prišlo po listih to v javnost, in vlada je morala napeti vse sile, da se nam ta premog ne vračuna v nam dovoljeno množino. Ljudje, ki so ta premog dobili, ne dobe več listkov za premog in oskrbovanje javnosti je s tem olajšano.

V sledeči debati naglašal je socijaldemokrat poslanec Gröger, da se izgredu lahko ponavljajo, če prehrana ljudstva ne bo zadostna. Čuditi se moramo, da je delavstvo do zdej mirno vztrajalo. Čudno je, da se določujejo brezmesni tedni, na deželi pa je mesa dosti, tam se dobi po gostilnah tetelina in ovčje meso; zakaj se tega ne dobi v mestu? Zahteve vlade naj bi vnovčevalnica za živino odklonila, saj ni mogoče, da bi lastna vojaščina po deželi nastopala kakor sovražnik. Ljudstvo s prikrajšano karto ne more živeti in pričakuje polne karte moke; tudi krompirja še ni. Divjačino hrani gospoda baje za svoje drvarje, a dvomim, da bi ti kaj dobili. V Št. Vidu je poročal učitelj Bohrer, da ima Knapič dovoljenje, da seže 160 mct. žita v žganje! Tu se vse neha, ko vsako zrno potrebujemo za kruh. Blazno je, zahtevati zdej zvišanje cene mleka, saj kmetje tega ne zahtevajo, za to pa vlada ni tu, da brani le koristi velikih posestnikov.

Hönlinger naglašala, da se na deželi pač gostilničarjem še posreči, ujeti tupatam kako ovco ali tele. Vobče pa kmetje nimajo več mesa, nego ga potrebujejo v času, ko njihov delavni dan traja 16 ur. Ako bi se pustilo rekvirirati živino od vojaščine, potem bi za oskrbovanje mesta ne ostalo nič več. V mirnem času so Celovcu dajali večji gospodarji s svojimi molznimi kravami 5000 l. mleka; teh ni več, opustili so produkcijo mleka, ker se ne splača več in mleko zdej prihaja od daleč, ker redijo le živino in je mleko postranski zaslužek. Vršili so se razgovori o ustanovitvi mlakarske zadrage, ki bi Celovec oskrbovala, seve deloma pod pogojem, da se zviša cena mleka. Ne razumem pa, da se ljudje toliko razburjajo radi cene mleka, ko ena obleka stane 1000 K — pa je vse tiho.

Župan Wetzlar graja, da se je z brezmesnimi tedni na Koroškem pričelo, ko jih še drugod ni. S tako pičlo množino moke ne moremo več izhajati, ko ni masti, ne sočivja. Naj se zabrani, da bi se v Celovcu ponavljali beljaški izgredu. Zakaj je dr. Lemisch odstopil od vodstva žitnega urada? In s tistimi 20 vagoni ni vse v redu!

Zatem jih je še došlo, ker to ni vseeno, če ta ali oni doktor dobi 15 ton, sosed zraven pa niti enega grama ne! Tistemu, ki zmrzuje, ni nič boljše, če ima sosed dosti kuriva. Mesto ne more svojih drv spraviti z gore sv. Urha. Dobili smo vojaških konj, ki so pa pri vožnji tako propadli, da jih je vojaščina kar zopet odzela.

Obč. svetnik Wilfan opozarja na dejstvo, da so Ogrji vzeli iz Benečije večjo množino živine. Zakaj to naši vnovčevalnici ni bilo mogoče? Zivimo pač pod palico Ogrov. Zdej se hoče zvišati cena mleka? Od česa pa naj ljudstvo potem živi? Danes so došle klobase, kgr stane 56 K, in okajeno meso stane 58 K! Od kod naj vzame uradnik ta denar? Tudi sadja se bo težko kaj dobilo. Zadjne dni je prišlo v vnovčevalnico 37 svinj. Kam pride meso, kam drobnina? Naj špeh vsaj ostane v Celovcu in naj se ne pošilja ven v mala mesta, ki si sicer lažje pomagajo.

Hönlinger poroča, da so Ogrji dobili iz Frijulske 23000 glav goveje živine, ker je pač Ogrska imela pri armadnem poveljstvu svoje strokovnjake zastopnike, naše poljedelsko ministrstvo pa na to ni mislilo.

Okrajni glavar vit. Rainer: V mojem okraju delavci zvišane cene mleka ne bodo več prenesli. Rekvizicija živine se je okrajnim glavarstvom že naročevala: naj se sestavi komisija, ki z vojaškim spremstvom ljudem odjema živino: če se to zgodi, so okrajna glavarstva pri kraju s svojim delom.

E. Posch (Beljak) poroča, da je bilo nekega dne brezmesnega tedna v Beljaku pri Moserju na jedilnem listku kar sedem vrst mesa! Turci in židje tu dobe vsega. Za gostilne se naj uvede listek za meso. Zvišanja cene mleka ne prenesemo več. Popred so bili v Beljaku izgredu radi mesa, zdej bi nastali novi izgredu radi mleka.

Fin. svetnik Raunegger (Beljak): Tudi več brezmesnih tednov ne prenesemo več. Nihče ne more prezreti, da med ljudstvom vre in zdej se naj zviša cena mleka! Kmetje morajo nekoliko potrpeti. Naj bi se čutili vsi kot otroci iste dežele, boljše bo, če se ne prepriamo. Za krompirjem je kmalu treba gledati. Letos nas je krompir rešil, če se to zamudi, smo pri kraju. Tembój, ker letos dobimo iz Galicije 400 vagonov, ki jih je treba pravočasno spraviti na mesto.

Svetnik Schumy: Vse se v Avstriji kviri s tem, da tajno trgovanje zbira blago in ga odaja po nečuvnih cenah premožnim slojem, drugim pa potem ne preostane, kar bi potrebovali. Uradniške plače bi se morale sorazmerno z druginjo povišati, država naj svoje uslužbence tako oskrbi, da bojo mogli živeti. V mesto pride malo drobnice, na deželi pa imajo po gostilnah svinjskega, telečjega, ovčjega mesa, to vse gre prepovedanim potom. V mestu pa ni mesa niti za bolnišnice. To je treba odpraviti. Brezmesne tedne smo uvedli, da se prizanese živini, ako pa že hoče z vso silo armada tisto, kar smo sebi pritrkali, se bomo v bodoče po tem ravnali. Svinje, ki jih je Wilfan omenil, je vnovčevalnica na lastni račun pitala na Ogrskem. Meso in špeh se razdelita med Celovec in Beljak. Enakomerna razdelitev mesa pa ni mogoča, dokler mesarji ne pridejo pod kontrolo. Armadi moramo dajati svojo klavno živino po 4 K, na drugi strani pa kupovati ogrsko po 12 K! In nikogar ni, ki bi napravil red.

Stumer (Borovlje): Nihče se ne pritožuje, da bi bilo mleko prepoceni! A nabiralci mleka ne izvršujejo svoje dolžnosti, sicer bi mleka došlo dosti več! O divjačini se je reklo, da jo gospoda potrebuje za drvarje, a če hočemo drv, se nam pravi, da ni delavcev. Pod Stolom se je na zadnjem lovu nastrelilo 32 divjih koz, o teh se je reklo, da so jih razdelili drvarjem, pa menda ni tako. Zadjni čas je tudi, da se dobi krompir! Povsod pa bi bilo treba kontrole.

Okrajni glavar vitez Rainer: Tega jaz več ne zmorem.

Dvorni svetn. Posanner: Plača za potrebno osebo bi se dobila brez težave, le imenujte nam osebe!

Stumar: Pri nas smo sladkor sami delili, pa so ga vsi dobili, ne kakor drugod, kjer ga delijo branjevci. Tudi pomanjkanje masti bi ne bilo toliko, ko bi se bolj pazilo na koline. Zdej pa se mora kolina še le po treh dneh naznaniti, ko je kontrola že nemogoča. Razni kraji bi se z mastjo lahko sami oskrbeli.

Vitez Rainer: Borovčiči predlagajo, da se naj kolina napoveduje popred!

Posl. Kapeller zastopa kmečko stališče: kmeta ne moremo siliti, da daje mleko pod ceno, če pa se že sili, naj se kmečkemu ljudstvu poskrbi obleka in obuvalo, ker je zdej že vse pošlo in ljudje nimajo več obleke.

Gratzhofer (Velikovec) toži, da ljudje odajajo premalo mleka. Občine naj bi na mesec dajale v Velikovec 384 kg surovega masla, avgusta meseca pa ga je došlo le 71 kg. Mleka bi

Slovenski kmet na pomoč, da ne omagamo!

Vsakemu je znano pomanjkanje v mestih. Za denar ne dobiš potrebnih živil, da preživiš sebe in družino. Pomanjkanje je hudo. Da olajša tiskarna Družbe sv. Mohorja svojemu osebju ta boj za obstanek, se obrača do naših slovenskih kmetov s prošnjo, da del svojih pridelkov prodajo tiskarni za njeno osebje. Kupujemo vsakovrstna živila, kot krompir (repico), sadje, maslo, kašo i. dr. Če pridete v mesto, pripeljete lahko s seboj ali pa naznanite v tiskarni naslov, da pošljemo koga tja. One kmete, ki so bolj oddaljeni od Celovca, prosimo, da nam potom dopisnice naznanijo, kaj nam morejo prodati in kje. Pišite torej na naslov:

Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Celovec, Vetrinjsko obmestje 26.

Gg. poverjenike Družbe sv. Mohorja prosimo, da nas pri tej človekoljubni akciji kolikor mogoče podpirajo.

Mi Vam duševno hrano, Vi nam telesno!

moralo priti 700 litrov, prihaja ga pa 200 litrov. Na Puštrici so gospodarji, ki imajo po 20 krav, pa včasih niso oddajali nobenega mleka! K nam prihaja živil kupovat na stotine ljudi, tudi iz sosednih dežel.

Dr. Nitsche (Beljak) poroča, da so bili železničarji dozdej še mirni, a razpoloženje je postalo nevarno. Še iskrica, in smodnik se vžge. Ribištvo naj bi se ne preziralo. Tajna trgovina ne škoduje, v kolikor se vrši v nahrbtnikih, marveč tam, kjer se kupčuje po vagonih.

Dr. Lemisch: Svetuje, naj se krompir še en teden pusti, ko še raste, in je bilo do zdaj premokro. Od predsedstva žitnega urada pa je odstopil deloma vsled bolehnosti, deloma, ker je vsa uprava dunajskega urada prišla v nered. A izpremenile so se tudi stvari na Koroškem. Naši poslanci se niso brigali za Seidlerja, ali ostane, ali ne. Tudi politične oblasti v deželi so čestokrat delale, kar so hotele. (Vitez Rainer: Menda ne okrajno glavarstvo celovško?) Ker smo storili svojo dolžnost, nas suvanje z nogo ne razburja, ko piše „Arbeiterwille“, da podgane beže iz ladje, ki se potaplja. Naši kmetje so vas do zdaj obvarovali gladu, le tako je bilo do zdaj mogoče gospodariti.

Posl. Grössbauer zahteva za kmete obujala in obleke; naj bi se jim pustile vsaj ovčje kože, da si nabavijo irhovine. Kmetu se godi še bolje, kakor ljudem po mestih, ker pač kmet proizvaja živila. A nagljudje ne bodo mogli delati.

Dvorni svetnik Posanner konstatira, da se je mleku cena po državni uredbi preveč zvišala. Morebiti se le posreči, da se dvigne produkcija s sredstvi, ki jih ima deželna vlada, a stvar še ni gotova. Deželna poslovalnica za sadje se je ustanovila in že krepko deluje. Dokler deželne potrebe niso pokrite, nobenega stota sadja ne pustimo čez meje. Dežela in armada potrebujeta 600 vagonov, potem šele se prepusti drugo prometu. Do 200 kg pa si vsakdo lahko naroči za domačo potrebo. Za oddajanje divjačine se bo v deželi napravilo 7 do 8 mest. Pod Stolom nastreljene divje koze so se na licu mesta razdelile med ljudi, ki so bili prihiteli od vseh strani. Od tam ni bilo mogoče odpeljati nobenega parklja. Radi krompirja se je potrebno naročilo. Do zdaj smo dobili 22 vagonov z barja pri Tinjah. Oskrbovanje mesta nam povzroča peklenke muke. Da se ne bo mogel nihče odtegniti oddajanju maščobe, se bodo svinje dne 31. oktobra zapisale po živi teži. Pri volni se je cena zvišala in doseglo se je, da dobi, kdor jo je oddal, nekaj volne v štrinah. Zaradi usnja si je deželni predsednik prizadeval kaj doseči, pa se ni nič doseglo. Rib je v naših vodah malo. Iz Špitala bi se dobile po 200 kg, a s to razdelitvijo se vlada ne more ukvarjati.

Dež. predsednik grof Lodron obeta, da ne bo brezmesnih tednov, če bo kaj mesa, a na Dunaju se govori že o mesecih, ki bodo brez mesa! Če si ljudje ob brezmesnih dnevih vedó dobiti mesa, je to kaznivo. Na Dunaju se je tudi povedalo, da dežela letos potrebuje večjega dovoza krompirja, ker je letina slabša kakor lani. Krompir z barja je zelo dober, le s kropom se mora oprati.

Dr. Lemisch: Saj so se na barje zvozile ogromne množine umetnih gnojil...

Dež. predsednik: Da bi se bilo preveč maščobe dalo manjšim krajem, ni res; vedno se je v prvi vrsti gledalo na Celovec in Beljak ter na industrijske kraje. Prizadevamo si, da dobimo v deželo masti, a urad za ljudsko prehrano nam poroča: Izključeno! Listek za meso se je v Nemčiji uvedel za vso državo, to gre, ni pa mogoče listek za posamezno deželo. Ako vlada hoče povišati ceno mleka, s tem ne namerava služiti agrarcem; ko se ustanovi zadruga za oskrbovanje mest z mlekom, se ji bodo dale premije. Promet z nahrbtniki se bo ustavil le, v kolikor služi za-

kotni trgovini in v kolikor se vrši čez deželne meje. Da se bo pridelalo več premoga, se je zadnje dni vzelo s fronte 6000 delavcev. Radi divjačine se je naročilo, da se mora oddati na določena mesta in se ne sme porabiti kar v ožji okolici, a preveč ne bo došlo.

Raznoterosti.

Prva čevljarica v Beljaku. Čevljarska zadruga v Beljaku je priznala Ivano Avernikovo, hčer čevljarja Avernika, za čevljarsko pomočnico. Ta je prva čevljarica v Beljaku.

Prave zemlje in kifeljce so jedli v Budimpešti, ko so jo posetili nemški žurnalisti. Pri slavnosti je bilo kakih 25.000 oseb, zemlje in kifeljce so prodajali po eno krono, tako da se je prodalo 50.000 komadov tega dobrega belega pečiva. Postavili so se Madžari in pokazali Nemcem, da bodo jedli bel kruh, ako bodo ž njimi prijatelji, in to še v petem letu vojne, ko je Avstrija že vsa grizava vsled slabega črnega kruha.

Izgredi v Solnogradu. Graški listi poročajo, da je bil pri zadnjih demonstracijah v Solnogradu oplenjen in demoliran tudi znani hotel „Evropa“, kjer zboruje avstrijsko-nemška komisija za poglabitev gospodarske zveze med centralnima državama.

Eksplozija v Wöllersdorfu. O eksploziji v Wöllersdorfu se poroča, da je bilo od 450 delavk 300 žrtev eksplozije. V objektu 143 so vtikale delavke pri mali municiji vžigalnike v stročnice, ena stročnica je eksplodirala, na mizi so ležale vreče smodnika, ki se je vnel. Ogenj se je prijel oblek delavk. Samo najsprednejše so stekle ven goreče, druge so se onesvestile in padle ter obležale mrtve. V bolnišnico so prinesli 40 ranjenih, dve sta tam umrli. Cesar je poslal na kraj nesreče svojega krilnega adjutanta grofa Ledohovskega, ki je imenom cesarja in cesarice izrazil zaupnikom delavcev njuno sožalje, obiskal ranjene v bolnišnici in razdelil nekaj daril.

Književnost in umetnost.

Izšla je 3. številka „Kurenta“ s sledečo vsebino: Damir Feigel: Soba štef. 69. Manica: Največji blagoslov. Ferdo Plemič: Pravljičice za odrasle: 40 odseku za ljudski blagor. Bahun: Valeja. Jože Plot: Politika gospoda Matevža. — Ustrezi vsakemu! Tudi mecen. Pozor na papirnato blago! Izpremenjene vrednote. Napačno razumel. Za naše gospodinje. Netaknost. — V prilogi: Njegova zadnja želja. Neverjeten Tomaž. Narobe svet. Poznanjo! Vedno „nobel“. — Listnica uredništva. — Slike: Maksim Gašpari: Naši zvonovi. Homatije v Rusiji. France Podrekar: Sedem kranjskih Švabov ali „joj tebi, Korošec!“ „Durchhalten!“ Areh Smrekar: Razžaljeni berač. Slovenske titularne žene in neveste madžarov. Gospod sodarski pomočnik jeseni 1918. „Kurent“ velja do konca tekočega leta K 10.— in se ga naroča v upravnistvu „Kurenta“ v Ljubljani, Stari trg 19.

Dekla

zdrava in poštena, se išče za župnišče, pri katerem je malo gospodarstvo.

Ponudbe na upravništvo „Mira“ št. 39.

Bartolomej Pirc

brivski mojster (vojni invalid)

Celovec, Kardinalsplatz 6

se priporoča slavnemu občinstvu v mestu kakor tudi na deželi za obilni obisk.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš preljubi in predobri soprog, preskrbni oče, sin, zet, brat, svak in stric, gospod

Davorin Zwitter

c. kr. okrajni sodnik

sinoči ob 8. uri, po kratkem, težkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 48. letu svoje dobe, preminul.

Našega preblagega pokojnika spremimo v nedeljo 15. t. m., ob pol 5. uri popoldne, k zadnjemu počitku na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Priporočamo ga v blag spomin.

Rudolfovo, dne 14. septembra 1918.

Franja Zwitter roj. Majzelj
soproga.

Franci, Lida in Martina Zwitter
otroci.

Jerica Zwitter
mati.

Fran Majzelj
tast.

JADRANSKA BANKA V TRSTU.

OGLAS.

Na podlagi zaključka rednega občnega zbora delničarjev Jadranske banke, ki se je vršil dne 15. maja tek. leta, in pooblaščenja c. kr. vlade, odločil je nižje podpisani upravni svet, da izda

25.000 delnic Jadranske banke po K 400— nom. vrednosti

dvigajoč s tem delniško glavnico za K 10,000.000— na K 30,000.000— in to po sledečih pogojih:

1. Imetnikom starih delnic pripada opcijska pravica na

20.000 delnic po ceni od K 575— tel-quel

dočim se

5000 delnic po ceni od K 675— tel-quel

prepusti javni subskripciji tudi za nedelničarje.

2. Delnice IX. emisije sodelujejo na uspehih banke z isto pravico in dolžnostjo od 1. januarja 1919 dalje, kakor stare delnice.

3. Opcijska pravica pripada imetnikom starih delnic, kateri morejo dobiti za pet starih delnic dve novi po prvenstveni ceni od K 575—. Delničarji, ki želijo izvršiti opcijsko pravico, morajo položiti plašče delnic pri enem zavodov, ki so navedeni kot subskripcijsko mesto.

4. Predbeležbe na delnice javne subskripcije po K 675— sprejemajo navedena subskripcijska mesta, toda upravnemu svetu pristojna pravica repartitije subskribiranih delnic.

5. V slučaju, da bode o priliki repartitije podpisatelju dodeljeno manjše število delnic kot je predbeležil, se mu povrne odveč vplačana svota dne 1. novembra tek. leta.

6. Predbeležba in popolno vplačilo delnic se mora izvršiti med 25. septembrom in 15. oktobrom 1918; v istem roku se mora izvršiti tudi opcijska pravica.

7. Dobiček na tečaju novih delnic pripada — po odbitku vseh stroškov in pristojbin — rezervnemu zakladu Jadranske banke.

8. Subskribira se pri sledečih zavodih:

- a) Jadranska banka v Trstu in njene podružnice na Dunaju (I., Tegetthoffstrasse 7—9), v Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku in Zadru;
- b) Banka i štediona za Primorje na Sušaku in njene podružnice v Bakru in na Rijeki;
- c) Prva Hrvatska štedionica v Zagrebu in njene podružnice v Bjelovaru, Brodu n. S., Cirkvenici, Delnicah, Djakovu, Karlovcu, Kraljevicih, Novi Vinodelski, Osijeku, Požegi, Rijeki, Senju, Sisku, Sv. Ivanu Zel., Varaždinu, Vel. Gorici, Vinkovci, Virovitici, Vukovaru in Zemunu;
- d) Hrvatska centralna banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevem in njene podružnice v Mostaru in D. Tuzli;
- e) Hrvatska Zemaljska banka, podružnica v Zagrebu;
- f) Srpska banka v Mostaru;
- g) Živnostenska banka, podružnica na Dunaju.

Trst, dne 25. septembra 1918.

Upravni svet Jadranske banke.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 10.000.000.
Rezervni zaklad: K 1.500.000.
Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.
Centrala v Ljubljani.
Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.
Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.

Listnica upravnštva.

Vse cenjene naročnike prosimo, naj nam pri preselitvah ali premestitvah naznanijo poleg novega naslova tudi stari naslov ter številko, ki je tiskana v zgornjem kotu naslovne pasice (nad imenom). To je zaradi tega važno, da ne bi pošiljali lista pomotoma na dva kraja, na nov in na star naslov.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmar Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

Trgovina s papirjem, razglednicami in galanterijskim blagom v Celovcu, Lidmanskega ul. 25 u bližini stolne cerkve

„pri vojnem invalidu“ Gustav Blažon.

Slavnemu občinstvu v mestu in zlasti na deželi priporočam svojo trgovino za nakup raznega galanterijskega blaga, umetniških razglednic, pisemskega papirja, šolskih in pisarniških potrebščin. Kulantna posrežba in primerne cene.

Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Vličanstva

45. državna loterija za zasebne dobrodelne namene.

Ta denarna loterija ima 22.747 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 700.000 kron.

Glavni dobitnik znaša

250.000 kron.

Zrebanje se vrši javno na Dunaju 3. oktobra 1918.

Ena srečka stane 5 kron.

Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstraße 5, pri kr. ogr. loterij. dohod. ravnateljstvu v Budapešti, IX., glavni colninski urad, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštinih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. Srečke se pošiljajo poštino prosto.

Gd c. kr. glavnega ravnateljstva državnih loterij (oddelek za dobrodelne loterije).

Služkinja

ki zna kuhati, poštena, zanesljiva, želi kmalu službe, najraje v kakem župnišču. Ponudbe na upravnštvo lista „Mir“ št. 39. Znamka za odgovor.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu je nanovo izšla knjiga:

Izbrani spisi dr. Jožefa Vošnjaka
I. zvezek:

Troje angelskih češčenj.

Povest.

Cena: Mehko vez. 88 h, za družnike 66 h, po pošti franko 14 h več.

Kupim

vsako množino mošta, kisa, žganja.
Cena po dogovoru.

Franc Potočnik, Drvešavas, p. Pliberk.

2 bencin-motorja

prvi 16/24 HP za K 4000.—
drugi 3 1/2 HP „ „ 3200.—

takoj sposobna za obrat, ima na prodaj

Franc Kraut
Pliberk na Koroškem.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelih, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.

100.000

hvalečni odjemalci potrjujejo, da *Koroninski pokončevalo „Katabalsam“* v treh dneh brez bolečin odstranjuje kurje oči, bradavice, trdo koso. Uspeh zajamčen. Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K. *Zobohol* odpravlja „Fides“, če trdovraten revmatizem povzroča zobohol, kadar so vsa sredstva odrekla in če so zobje volti. Če ni uspeha, denar nazaj. Cena 3 K, 3 škatljice 7 K, 6 škatljic 11 K. Nič več zobne kamene nasede, nič več slabega duha iz ust! *Snežno-bele zobe* dobite po zobnem fluidu „Xtris“. Takojšnji učinek! Cena 3 K, 3 steklenice 7 K.

Podgane, miši

se popolnoma iztrebijo s podgansko smrtjo. Če ne pomaga, denar nazaj. 100 zahvalnih pism. Cena 4 K, 3 škatljice 9 K. Stenice, uši, bolhe, ščurke uničuje z zalogo vred korenito „Thiera“. Cena 3 K, 3 kartoni 7 K, prašek zoper uši zraven 2 K.

KEMENY, Košice (Kassa), poštni oddelek 12/660, Ogrsko.

Zoper miši in podgane

je orig. prof. Loefflerjeva in dr. Danyszjeva bacilna kultura „**Terror z vohom**“ najradikalnejše uničevalno sredstvo.

Cene: Za naplavo 1000 g zoper miši K 14.— } loko Dunaj po povzetju.
„ podgane „ 17.— }

Dobavitelji c. in kr. vojnega ministrstva, c. kr. nižjeavstrijskega namestništva, deželnokulturnih svetov itd.

Ravnateljstvo Terror-zavoda

Dunaj, I., Jasomirgottstraße 5.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in žejo gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovo, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjeveo. Skaziti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Snovi z natančnim navodilom stanejo 20 K po povzetju. Dišeča perla stane 25 K.

JAN. GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

500 kron v zlatu

če ne odstrani krema Grollich z zraven spadajočim milnim praškom vse solnène pege, maroge, solnène opekline, ogree, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kože mladostno svežo in nežno. Cena K 8'50 s poštino vred. 3 porcije stanejo K 21'20, 6 porcij 39'50. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. — Naslov za naročila:

drožerija pri angelu, JAN. GROLICH, BRNO 638, Morava.

Demanti za rezanje stekla.

Demantov za rezanje stekla morem sedaj le št. 5 po K 28.— in spaldemantov po K 32.— oddajati, ker je privoz demantov prekinjen in se dobi surovina le prav težko in po prav visokih cenah.

Povzetna poština stane 1 K. Za recino in solidno blago jamči

Jan. Grollich, drožerija pri angelu, BRNO 638, Morava.

Framydol

je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, sive in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštino vred K 3'60.

Rydyol

je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštino vred K 2'85. — Povzetje 45 h več. za naročila:

JAN. GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.